

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi mineraalistrategiaksi

Kainuun liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto pyydettyinä. Kainuun liitto tukee hallitusohjelman linjausta valmistella mineraalistrategia ja pitää lausuttavana olevaa luonnosta pääosin erinomaisena.

Mineraalistrategia on tärkeä asiakirja, jonka avulla on mahdollista kehittää koko toimialan arvoketjua, parantaa edelleen sen yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä ja lisätä ymmärrystä globaalista ja Suomen tilannekuvasta. Kansallisessa mineraalistrategiassa kokonaisuutta on käsitelty erittäin monipuolisesti.

Strategiatekstiä olisi Kainuun liiton mielestä syytä terävöittää erityisesti kolmesta näkökulmasta. Ensinnäkin mineraalialan moninaisten arvoketjujen rakentaminen mahdollisimman pitkälti Suomeen ja vähintään Eurooppaan on oltava ehdottomasti strategian tärkein tavoite. Jalostusta ja osaamisen kehittämistä on ohjattava sinne, missä mineraalipotentialikin on.

Toisekseen alan kehityksen pullonkaulana on edelleen se, että teollisuuteen liittyvä luvitus on Suomessa hidasta ja monimutkaista. Tämänhetkinen tilanne ei lisää luottamusta investoijien näkökulmasta eikä aiemmin syksyllä lausuntokierroksella olleet esitykset tuo kaivattua helpotusta prosessiin. Strategia ei saa jäädä luvituksen sujuvoittamisen osalta toteavaksi, päinvastoin strategiasta on käytävä selvästi ilmi tahtotila tilanteen korjaamiseksi. Lisäksi resurssien riittämättömyys viranomaisten osalta on merkittävä huolenaihe, tähän strategian olisi syytä ottaa selvästi kantaa.

Kolmanneksi kaivosalan yritysten kannattavuuden kehittäminen olisi tärkeää huomioida omana strategisena tavoitteenaan. Eri lainsäädäntöjen vaatimukset, joilla on negatiivinen vaikutus yritysten kannattavuuteen tai ohjaavat toimialalta merkittävästi varoja Suomen ulkopuolelle, olisi syytä käydä läpi.

Toimenpide-esityksissä ehdotetaan, että kaivosmineraaliveron vaikutuksia arvioidaan. Toimenpide-esitykseen tulisi sisällyttää tavoite veron ohjautumisesta vahvemmin kaivoskuntaan, tällä vahvistettaisiin toimialan paikallista kehitystä sekä sosiaalista hyväksyttävyyttä. Lisäksi verotusta tulisi uudistaa kaivosyritysten kannalta nykyistä kannustavammaksi.

Tekstissä luetellaan muita strategioita, joihin kansallinen mineraalistrategia linkittyy. Olisi hyvä huomioida myös OECD:n meneillään oleva kaivannaisalan selvitys eurooppalaisella tasolla, joka valmistuessaan antaa osaltaan politiikkasuosituksia.

Kainuun liitto esittää, että strategia nimettäisiin seuraavasti: Kansallinen mineraalistrategia 2040. Lisäksi investointien vauhdittamiseen toimenpiteeksi pitää lisätä maakuntien sekä Business Finlandin ja Invest in Finlandin yhteistyön tehostaminen suorien ulkomaisten investointien (FDI) saamiseen toteuttamiskelpoisiin kohteisiin. Tämän toimenpiteen toteutuminen edellyttää lisäresursseja Invest in Finland -toimintaan.

Kainuun maakuntahallitus
18.11.2024